

Avaleht>Otsige õigusvaldkonna spetsialisti>Leia ekspert

Leia ekspert

Prantsusmaa

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Kõik apellatsioonikohtud ning Prantsuse kõrgeim tsiviil- ja kriminaalkohus (kassatsioonikohus) peavad ekspertide nimekirja või registrit.

Kohtud ja prokurörid võivad siiski vabalt määrata eksperdiks iga isiku, keda peetakse sobivaks ja pädevaks. Sellisel juhul peavad nad tehtud valikut põhjendama.

Ekspertide nimekirjad avaldatakse kohtute veebisaitidel, eelkõige [kassatsioonikohtu](#) ja apellatsioonikohtute veebisaitidel.

Kohtu nimekirja kandmiseks peab ekspert täitma järgmisi nõudeid:

olema alla 70aastane. Praktikas peab ekspert olema ekspertide nimekirja kandmiseks 35- kuni 57–58aastane

olema Euroopa Liidu kodanik

ta ei tohiks olla haavanud kellegi au, käitunud ebaõiglaselt või rikkunud head moraalitava

talle ei tohiks olla määratud distsiplinaar- ega halduskaristusi, millega kaasneb vallandamine, registrist kustutamine, loa kehtetuks tunnistamine, heakskiidu tühistamine või loa tühistamine

tema suhtes ei tohiks olla kohaldatud eraisiku pankrotti või muid äriseadustikus ette nähtud sanktsioone

tema erialaga seotud tegevuse miinimumperioodi nõue peab olema täidetud

ta ei tohiks olla seotud ühegi tegevusega, mis on vastuolus sõltumatusega, mida on vaja kohtulike (juriidiliste) ekspertiisiülesannete täitmiseks

ta peaks olema tegelenud oma põhitegevusega kohtu tööpiirkonnas.

Tõlkele spetsialiseerunud eksperdid, kes taotlevad registreerimist esimese astme kohtu nimekirjas, peavad oma eriala praktiseerima konkreetse kohtu tööpiirkonnas, või kui nad on juba pensionile jäänud, elama selles piirkonnas.

Eksperti registreerimise taotluse vaatavad läbi prokurör ja esimese astme kohtu kohtunikud. Otsuse teeb apellatsioonikohtu kohtunike kogu.

Enne registreerimist peavad eksperdid andma vande.

Kassatsioonikohtu nimekirja (riiklik nimekiri) kandmiseks peab ekspert olema registreeritud vähemalt viis aastat apellatsioonikohtu nimekirjas (piirkondlik nimekiri).

Iga esmakordselt registreeritud ekspert peab kolme aasta pärast registreerimist uuesti taotlema. Pärast seda peavad eksperdid registreerimist uuesti taotlema iga viie aasta tagant. Eksperti taasregistreerimata jätmise otsuses tuleb esitada keeldumise põhjused ja selle otsuse võib vaidlustada.

Apellatsioonikohus võib eksperdid registrist välja arvata distsiplinaarkorras ja sellist otsust on võimalik vaidlustada.

[Prantsusmaa ekspertide föderatsioon](#) on avaldanud eetikakoodeksi.

II. Eksperti kvalifikatsioon

Üldiselt peavad eksperdid olema oma erialal piisavalt kvalifitseeritud.

Ekspertidel peavad olema töökogemus ja teadmised protseduureeglistest, eelkõige ekspertiisimenetluste suhtes kohaldatavatest eeskirjadest.

Nad peavad osalema täiendusõppes ja apellatsioonikohtud kontrollivad seda iga viie aasta järel. Ekspertide täiendusõpe hõlmab järgmist:

erialakoolitus, mida pakuvad kutseorganisatsioonid;

kohtunike ja ekspertide ühenduste korraldatud koolituskursused ekspertiisimenetluste teostamise kohta.

III. Ekspertide tasustamine

Kriminaalmenetlustes on seadusega reguleeritud eksperditasud, mis on seotud mõne ülesandega, mida ekspert täidab. Mõnes ekspertiisivaldkonnas võib prokurör või eeluurimiskohtunik kuulutada välja ekspertiisiülesande pakkumismenetluse ja valida kõige soodsama pakkumise. Justiitsministeerium kannab ekspertide kulud õigusvaldkonna eelarvest.

Tsiviilajades arvutatakse töötasu tavaliselt nii, et eksperti kohtuasjale kulutatud tundide arv korrutatakse tunnitasuga, millele lisatakse kulud ja käibemaks.

Võistlevas menetluses arvutab kohus eksperti töötasu, võttes arvesse eksperti arvamuse kvaliteeti ning seda, kas aruanne esitati tähtajaks ja millise hoolsusega ekspert oma ülesannet täitis.

Tavaliselt maksab eksperti töötasu ettemaksena hageja. Kohus võib aga anda ka korralduse, et kumbki menetlusosaline maksab osa selliste kulude ettemaksest.

Lõplikus otsuses annab kohus eksperti töötasu maksmise korralduse kaotanud poolele.

Ekspertiisimenetluse kulude katmiseks on võimalik saada õigusabi.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertidel on kohustus katta võimalik vastutus erialase vastutuskindlustusega.

Kindlustus katab eksperti tsiviil- ja kutsealase vastutuse, sealhulgas vastutuse lähetustel teistesse Euroopa Liidu liikmesriikidesse.

V. Lisateave ekspertiisimenetluste kohta

Kriminaalasjades võivad eksperte määrata eeluurimiskohtunik, prokurör või asjakohase pädevusega politseiametnik (*officier de police judiciaire*: politseiametnik, kes vastavalt Prantsuse õigusele juhib kriminaaluurimist ja kes andis loa kahtlustatavad vahi alla võtta).

Kõigil muudel juhtudel määrab eksperti üksnes kohus kas *ex officio* või menetluspoole taotlusel.

Tsiviilkohtumenetlustes ei ole esialgne ekspertiaruanne kohustuslik, kuid on väga soovitatav ja sageli nõutakse seda eraldi just nendes menetlustes. Ekspert esitab kirjaliku lõpparuande. Kui ekspert peab vajalikuks konsulteerida mõnel muul erialal spetsialiseerunud tehnikuga, lisab ekspert tehniku arvamuse ekspertiaruandele. Kui aruanne ei anna kohtuotsuse jaoks piisavat alust, võib kohus nõuda ekspertiilt ütluste andmist suulisel ärakuulamisel. Lõpparuanne peab vastama igale kohtu esitatud küsimusele ja võtma arvesse kõiki märkusi, mida menetluspoolel on ekspertiisimenetluse käigus ekspertiile esitanud.

1. Ekspertide nimetamine

Eksperti (*expert de justice*) staatus on kaitstud kriminaalõigusega. Ekspert kantakse apellatsioonikohtu ja kassatsioonikohtu peetavasse nimekirja.

Prantsusmaal on 8000–10 000 õiguseksperti.

Tsiviil-, äri- ja haldusajades võib eksperte nimetada eelotsuse- või kohtueelses menetluses. Sellises kohtueelses etapis algatatakse 80% ekspertiisimenetlustest.

Kohus määrab eksperdi, kui ta vajab vaidluse lahendamiseks tehnilist ekspertiisi: kohus võib eksperdi määrata *ex officio* või ühe poole taotlusel. Kohtunik otsustab, milline pool teeb eksperdi töötasu ettemakse.

Pooled võivad eksperti soovitada, kuid eksperdi määramise otsustab alati kohus või prokurör. Kui ei ole esitatud konkreetseid põhjuseid, tuleb ekspert valida apellatsioonikohtu koostatud nimekirjast.

Tsiviilkohtumenetluses on menetluspooled tihedalt eksperdi töösse kaasatud. Nad peavad tegema koostööd ja vastama kõikidele eksperdi esitatud dokumentitaotlustele. Nad võivad seisukohtade esitamise kohtumistel otse eksperdile küsimusi esitada ja paluda eksperdil oma märkusi kommenteerida. Need võimalused on palju piiratumad kriminaalmenetlustes, kus ekspert sõltub oma töös tugevalt teda määranud kohtunikust või prokurörist.

2. Menetlus

Prantsusmaa peamised kohtuekspertiisi käsitlevad õigusaktid:

kriminaalmenetluse seadustik ja tsiviilmenetluse seadustik

29. juuni 1971. aasta seadus 71-498 õigusekspertide kohta; seadust on mitu korda muudetud, eelkõige 18. novembril 2016

23. detsembri 2004. aasta dekreet, mida on mitu korda muudetud.

Ekspertid võivad olla menetluse ajal pooltega kontaktis, järgides rangelt võistleva kohtumenetluse põhimõtet. Erandid on seotud meditsiiniliste või ärisaladustega.

Aruannetel, mida eksperdid kirjutavad, ei ole kohustuslikku struktuuri, kuid selle lünga täitmiseks on olemas algatused.

Sellegipoolest peavad eksperdid aruannetes

seletama lahti oma argumendid;

nimetama dokumendid, millele nad oma arvamuse koostamisel tuginesid;

vastama poolte ütlustele;

esitama täieliku loetelu dokumentidest, mis on neile edastatud.

Kui kohus on nõudnud esialgset aruannet, saadab ekspert selle menetluspooltele nendelt märkuste saamiseks.

Kriminaalasjades peab ekspert kohtuistungil osalema. Tsiviilkohtuasjades võib kohus paluda eksperdil kohtuistungil osaleda.

Eksperdile võib olla kohtu otsusega pandud kohustus koostada lisaaruanne, näiteks pärast seda, kui pooled on aruannet kommenteerinud ja lisaküsimusi esitanud.

Kohus kontrollib eksperdi uurimistegevuse kulgu. See ülesanne antakse konkreetsele esimese astme kohtu kohtunikule.

Siin esitatud teave on kogutud projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

Viimati uuendatud: 10/09/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.